

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 333/2026-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **PONECO, s.r.o.**, Jesenná 12, Prešov, zastúpenej JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 15C/10/2017-1167 z 26. novembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. februára 2026, doplnenou 13. februára 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) označeným uznesením okresného súdu o výške trov konania, ktoré navrhuje zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň si uplatňuje právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka mala v konaní o určenie vlastníckeho práva procesné postavenie žalovanej; do konania začatého 18. októbra 2006 bola na miesto doterajšieho žalovaného pripustená uznesením č. k. 8C/258/2006-168 z 28. apríla 2008 postupom podľa § 92 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože po začatí konania došlo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom daného súdneho sporu, a to kúpnu zmluvou z 8. februára 2007.

3. Rozsudkom č. k. 15C/10/2017-819 z 9. decembra 2020 okresný súd určil, že žalobca (mesto Prešov) je vlastníkom sporných nehnuteľností a sťažovateľku zaviazal nahradiť mu trovy konania. Rozsudkom č. k. 20Co/17/2022-999 z 19. septembra 2023 Krajský súd v Prešove rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Uznesením sp. zn. 15C/10/2017 zo 7. marca 2024 okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom rozhodol, že sťažovateľka je povinná nahradiť žalobcovi trovy prvoinštančného a odvolacieho konania 13 649,93 eur. Hodnotu jedného úkonu právnej služby určil s poukazom na § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) z tarifnej hodnoty 242 295,25 eur na 904,61 eur a z tarifnej hodnoty 248 954,39 eur na 924,53 eur (po zmene žaloby, *pozn.*). Vychádzal z vyčíslenia žalobcu, ktorý tieto sumy vyvodil z kúpnej zmluvy uzatvorenej 8. februára 2007 medzi sťažovateľkou a predávajúcim [REDAKOVANÉ], kde cena predstavovala kúpnu cenu za tri parcely. V čase podania žaloby tvorili predmet sporu len dve parcely z tejto kúpnej zmluvy, preto predmet sporu predstavoval 242 295,25 eur.

5. O sťažnosti sťažovateľky rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením tak, že sťažnosť ako nedôvodnú zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

5.1. K námietke sťažovateľky o priznaní odmeny aj za úkony v čase, keď ešte v konaní nevystupovala, okresný súd uviedol, že pripustením vstupu sťažovateľky do konania došlo k absolútnemu nahradeniu pôvodného subjektu konania novým subjektom vstupujúcim do jeho práv a povinností, a teda si bol vedomý aj existujúcich „výhod a nedostatkov“.

5.2. Vo vzťahu k námietke nesprávnej a nespravodlivo určenej tarifnej hodnoty sporu okresný súd konštatoval správnosť postupu vyššieho súdneho úradníka, ak vychádzal z kúpnej zmluvy ako reálneho a stranám reálneho podkladu, kde všeobecná cena nehnuteľnosti bola stanovená znalcom, čo považoval za cenu určenú v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov.

5.3. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nepomerne vyššej náhrady trov konania, než žalobca preukázateľne vynaložil, okresný súd stotožňujúci sa s výkladom ústavného súdu v uznesení sp. zn. II. ÚS 234/2017 v spojení s § 18 ods. 1 vyhlášky konštatoval, že úspešnej strane sporu nič nebráni, aby si náhradu trov konania uplatnila vo výške tarifnej odmeny napriek tomu, že sa s právnym zástupcom dohodla na nižšej odmene, ako bola odmena tarifná.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie označila závery okresného súdu za nepresvedčivé, nesúladne s právnym poriadkom, výklad ním vykonaný za zmätočný a arbitrárny, a tým porušujúci ňou označené práva podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu. Vedomá si zdržanlivého postoja ústavného súdu k rozhodnutiam týkajúcim sa náhrady trov konania, vystavala svoju sťažnostnú argumentáciu na troch samostatných, avšak vzájomne prepojených námietkach.

7. Tou prvou je námietka o neprípustnom a nespravodlivom zaviazaní k náhrade trov konania za úkony právnych služieb vykonaných v čase, keď nebola stranou v spore. Poukazuje na rozdiel

medzi zmenou strany sporu na strane žalobcu a zmenou na strane žalovaného s tým, že ako žalovaná strana sporu si nemohla vybrať, či bude vystupovať v konaní. Tvrdí, že procesné úkony pôvodného žalovaného nie sú pre vstupujúcu novú stranu sporu záväzné. Z tohto sťažovateľka vyvodzuje, že žalobcovi patrí voči sťažovateľke odmena za úkony právnych služieb okamihom doručenia návrhu žalobcu na vstup sťažovateľky do konania (18. apríl 2008), a nie odo dňa podania žaloby.

8. Druhá námietka súvisí s nesprávnym a nespravodlivým určením tarifnej hodnoty sporu. Zastáva názor, že súd mal vychádzať z podania žalobcu z 28. novembra 2006, ktorým bola oznámená cena nehnuteľnosti na základe uznesenia mestského zastupiteľstva (6 201 600 Sk), lebo len tak je možné dopracovať sa k tarifnej hodnote veci určenej „*pri začatí poskytovania právnej služby*“. Bez ďalšieho nebolo správne použiť kúpnu cenu zo zmluvy z 8. februára 2007. Stanovenie hodnoty sporu žalobcom v podaní z 28. novembra 2006 priamo dopadá na výpočet sumy jedného úkonu právnej služby 838,21 eur (po zmene žaloby 844,85 eur) na rozdiel od priznanej náhrady 924,53 eur. Tiež poukazuje na skutočnosť, že kúpna cena nebola stanovená znalcom (ako to súd nesprávne uviedol), ale dohodnutá, preto neobstoí kľúčový argument súdu o určení ceny v súlade s osobitným predpisom. Zastáva názor, že súd sa mal – aj s prihliadnutím na časové hľadisko – držať hodnoty sporu určenej žalobcom. Dodáva, že nemôže niesť bremeno vyššej náhrady trov konania, ak žalobca nepredložil súdu konkrétne uznesenie mestského zastupiteľstva, ktoré danú hodnotu stanovilo.

9. V poslednom argumentačnom okruhu sťažovateľka namieta, že bola zaviazaná uhradiť nepomerne vyššiu náhradu trov konania, než žalobca v skutočnosti vynaložil. V tejto súvislosti tvrdí, že žalobcovi nepatrí náhrada trov konania vo výške tarifnej hodnoty sporu podľa vyhlášky, ale s poukazom na § 251 CSP iba náhrada účelne vynaložených výdavkov. V zmysle predložených listín (verejne prístupné mandátové zmluvy a faktúry) preukazuje, že žalobca (vychádzajúc z hodinovej odmeny advokáta) vynaložil na právne zastupovanie v prejednávanej veci celkovo 815,49 eur a okresný súd sťažovateľku zaviazal na zaplatenie trov právneho zastúpenia žalobcu napadnutým rozhodnutím 11 347,44 eur (bez dane z pridanej hodnoty), teda takmer 14-násobne viac. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie odôvodňuje tým, že suma prevyšujúca skutočne preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky v konaní nespadá pod definíciu trov konania a sťažovateľka na jej zaplatenie nemôže byť zaviazaná. Odvoláva sa na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 114/2017 zo 17. decembra 2019, poukazuje na totožnosť skutkových okolností namietaného konania a konania, v ktorom bol predmetný nález vydaný, a dovoľáva sa aplikácie explicitne stanovenej výnimky z pravidla o výpočte trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky v ňom formulovanom. Okrem toho poukazuje aj na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, ktorá sa týka prípadov, ak je štát, resp. iné verejnoprávne subjekty (vybavených príslušnými organizačnými zložkami a personálnym obsadením) právne zastúpený advokátom, pričom ak tak učiní, nie je dôvod na uznanie takto vzniknutých nákladov ako účelne vynaložených. Taktiež dopĺňa, že mesto povinne sprístupňuje informácie o nakladaní a hospodárení s verejnými prostriedkami, v zmysle ktorých je zjavné, aké náklady na právne zastupovanie je v prípade sťažovateľa možné anticipovať vo vzťahu k súdnemu konaniu. Preto rozhodnutie zasiahlo aj do jeho legitímnych očakávaní a právnej istoty.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie sťažovateľky, ktorou namieta nesprávne rozhodnutie o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania z dôvodov (i) priznania odmeny aj za dva úkony právnych služieb (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie vo veci samej) vykonaných v čase, keď sťažovateľka nebola stranou sporu, (ii) nesprávne určenej tarifnej hodnoty veci, a (iii) uloženia neprimerane (nepomerne) vyššej náhrady trov právneho zastúpenia procesne úspešnej protistrane podľa vyhlášky, ktoré neboli reálne a účelne vynaložené.

11. Súdci podľa sťažnostnej argumentácie, sú teoretické východiská a ustálená judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej pristupuje k problematike trov konania rezervovane, sťažovateľke veľmi dobre známe, preto ich na tomto mieste ústavný súd už neopakuje.

12. K problematike rozsahu prieskumu ústavného súdu je však potrebné upriamiť pozornosť na kritériá prieskumu ústavného súdu v situácii, ak zákonodarca nepovažoval za potrebné podrobiť určitý typ súdnych rozhodnutí prieskumu v rámci systému riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov na úrovni všeobecného súdnictva, ktoré odôvodňuje predpoklad, že týmito rozhodnutiami z pohľadu práva na súdnu ochranu zákonodarca neprikladal rovnaký význam ako rozhodnutiam, pri ktorých taký systém kontroly zaviedol. Preto možno konštatovať, že určitá diferenciácia medzi označenými kategóriami rozhodnutí a ich vád je odôvodnená aj na úrovni ústavnosúdneho prieskumu a rozhodnutia bez predústavnosúdnych prostriedkov nápravy v zásade možno v konaní o ústavnej sťažnosti podrobiť korekcii len v prípadoch ich extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich príslušné konanie (IV. ÚS 423/2023).

13. To znamená, že ústavný súd uplatní svoju kasačnú právomoc len v prípade, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu, resp. intenzite.

14. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia sudcu nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o výške priznanej náhrady trov konania ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v prípade sťažovateľky nedopustil takého extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, ktoré by predstavovalo porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie a vec by tým posunulo do ústavnoprávnej roviny.

III.1. K námietke priznania odmeny za úkony vykonaných v čase, keď sťažovateľka nebola stranou sporu:

15. V okolnostiach prerokúvanej veci je relevantné, že v priebehu konania, približne po 18 mesiacov od jeho začatia 18. októbra 2006, došlo rozhodnutím súdu z 28. apríla 2008 k zmene procesnoprávneho vzťahu pripustením sťažovateľky do konania na miesto dovtedajšieho žalovaného, a to na základe singulárnej sukcesie, t. j. kúpnej zmluvy. Ústavný súd sa preto najprv zaoberal otázkou, či je správne a spravodlivé hradiť trovy právneho zastúpenia žalobcovi vykonaných v čase, keď sťažovateľka nebola strana sporu.

16. Ako to vyplýva z vlastnej rozhodovacej praxe, ústavný súd sa už zaoberal posudzovaním právneho inštitútu procesného nástupníctva v civilnom sporovom konaní. K určeniu procesného začlenenia právneho nástupcu do prebiehajúceho konania uviedol, že vstupom subjektov

do existujúceho konania nevzniká nový procesnoprávny vzťah, ale „nové subjekty“ sú právnymi nástupcami pôvodných subjektov konania, pokračujú v konaní s rovnakým predmetom a v konaní pred orgánom verejnej moci sa naďalej domáhajú svojich práv. (I. ÚS 264/2021, ZNaU č. 49/2021). Ústavný súd sa v plnom rozsahu k tomuto rozhodnutiu – z ktorého správne vychádzal aj okresný súd v napadnutom uznesení - prikláňa, aj pokiaľ ide o primerané použitie v prejednávanej veci.

17. Preto, pokiaľ sťažovateľka argumentuje postavením novej strany v spore „s účinnosťou do budúcnosti“, bez viazania sa procesnými úkonmi pôvodného žalovaného, nezohľadňuje podľa názoru ústavného súdu zmysel aktuálnej právnej úpravy zmeny strán sporu (§ 80 CSP), ani predošlej (zásade podobnej) právnej úpravy zmeny účasti (§ 92 ods. 2, 3 OSP), najmä vo vzťahu k pevnému procesnému zomknutiu osoby pôvodného subjektu a jeho právneho nástupcu, k zachovaniu právnej kontinuity a spätných právnych účinkov k okamihu podania žaloby. Uvedené atribúty prirodzene znamenajú, že vstupom do konania musí nový subjekt akceptovať všetky dovtedy vykonané procesné úkony spojené s účasťou pôvodného žalovaného v spore tak, ako keby k zmene strany nedošlo.

18. Rovnako musí nový subjekt rešpektovať aj výrok súdu o nároku protistrany (v tomto prípade žalobcu) na náhradu trov konania, ktoré na dosiahnutie svojho procesného úspechu vynaložila. V tomto smere ide o dôsledok naplnenia princípu procesnej zodpovednosti za výsledok sporu. Podporne možno poukázať aj na odbornú literatúru, z ktorej vyplýva, že pri procesnom nástupníctve (singulárna sukcesia) možno náhradu trov konania uložiť procesnému nástupcovi strany aj za tú časť konania, ktorá zmene strany prechádzala (*Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1026.*).

19. *Summa summarum*, argumentáciu o separácii procesného nástupcu od svojho právneho predchodcu v civilnom spore a o ponechaní dovtedy realizovaných procesných úkonov neistému procesnému osudu nie je možné *ad absurdum* prijať. V opačnom prípade by daná argumentačná konštrukcia viedla k neprípustnému odopretiu prevažujúcich výdavkov úspešnej strany sporu, ak by k zmene subjektu v konaní došlo napríklad tesne pred jeho právoplatným ukončením. Uvedená situácia by tak predstavovala faktické odopretie nároku na náhradu trov konania tej strane, ktorá ich úspešne vynaložila v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, čím by sa relevantná časť Civilného sporového poriadku o trovách konania stala obsolentnou.

20. Uplatňujúc uvedené východiská ústavný súd vyhodnotil, že okresný súd nepochybil, ak priznal odmenu za dve úkony právnej služby vykonané ešte pred vstupom sťažovateľky do konania, ktoré správne podporil názorom ústavného súdu vyjadreným v už zmienenom rozhodnutí pojednávajúcim o absolútnom nahradení pôvodného subjektu konania novým subjektom (por. bod 16 tohto uznesenia). Z tohto dôvodu je ústavná sťažnosť v tejto časti nedôvodná.

III.2. K námietke nesprávne určenej tarifnej hodnoty veci:

21. V tejto časti ústavnej sťažnosti je sporná otázka, ako mal súd určiť hodnotu veci v konaní o určenie vlastníckeho práva, o ktorej sa koná. Konkrétne, či má pri aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky vychádzať z hodnoty nehnuteľnosti (6 201 600 Sk) podľa uznesenia mestského zastupiteľstva v oznámení žalobcu z 28. novembra 2006, hoci je samotné oznámenie svojím obsahom vágne, alebo podľa kúpnej ceny dohodnutej v kúpnej zmluve z 8. februára 2007, ak krátko po začatí

predmetného konania 18. októbra 2006 boli predmetné nehnuteľnosti ocenené znalcom v znaleckom posudku z 30. novembra 2006 sumou (7 400 000 Sk) podobnou s dohodnutou kúpnu cenou (7 500 000 Sk), časovo približne z tohto istého obdobia.

22. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že je potrebné vychádzať z ceny určenej v kúpnej zmluve. Tento záver bližšie zdôvodnil tým, že ide o reálny a stranám známy podklad, a poukázal pritom aj na ocenenie nehnuteľnosti znalcom, ktoré tomu predchádzalo. Súčasne vyhodnotil podanie žalobcu z 28. novembra 2006 ako také, ktoré dostatočne nezdokladovalo či neoznačilo predmetné uznesenie mestského zastupiteľstva.

23. Uvedený spôsob určenia hodnoty (ceny) veci okresným súdom v napadnutom uznesení primerane zodpovedá záverom ústavného súdu vysloveným v náleze sp. zn. II. ÚS 402/2021 z 5. apríla 2022, v zmysle ktorých je cena veci určená znaleckým posudkom rozhodne hodnoverným a spôsobilým mechanizmom na určenie hodnoty veci, o ktorej vlastnícke právo sa koná. Súčasne však ústavný súd pripustil, že cenu veci možno určiť aj iným vhodným spôsobom a nevylúčil, že súd bude vychádzať z ceny určenej v kúpnej alebo inej odplatnej zmluve, avšak v situácii, ak táto nie je stranami spochybňovaná a existuje predpoklad, že cena tak vyjadruje skutočnú cenu veci v danom mieste a čase.

24. Premietnutím na vec sťažovateľky je z pohľadu ústavného súdu ústavne akceptovateľné, že s tarifnou hodnotou veci určenej pri začatí poskytovania právnej služby korešponduje hodnota kúpnej ceny uvedená v kúpnej zmluve, ktorej bola sťažovateľka sama účastníčkou a ktorá bola uzavretá časovo približne v tom istom období (8. február 2007), v rámci ktorého sa začalo v danej veci konať (18. október 2006). Za stavu skôr podaného, avšak skutočne neurčitého oznámenia žalobcu z 28. novembra 2006 (podaného len na účely vyrubenia súdneho poplatku), bolo podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na opísané skutočnosti adekvátne určenie dohodnutej ceny veci z kúpnej zmluvy. Správnosť tohto záveru okresného súdu posilňuje aj skutočnosť, že cena veci určená znaleckým posudkom v danom čase je zásadne podobná (mierne vyššia) než cena uvedená v kúpnej zmluve.

25. Ústavný súd je toho názoru, že okresný súd odôvodnil záver o nedôvodnosti tejto námietky spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný procesný excés a ani zásah do namietaných práv sťažovateľky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia.

III.3. K uloženej povinnosti nahradiť žalobcovi neprimerane vyššiu náhradu trov právneho zastúpenia než v skutočnosti vynaložil:

26. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že o skutkovo a právne obdobných veciach konateľ sťažovateľky (zastúpeného tým istým advokátom) týkajúcej sa namietaného porušenia práv priznaním náhrady trov právneho zastúpenia protistrane vo výške podľa advokátskej tarify, a nie v zmluve dohodnutej výške, už rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 10/2023 z 10. januára 2023 (ZNaU č. 56/2023), uznesením sp. zn. III. ÚS 102/2023 z 2. marca 2023 a tiež uznesením sp. zn. III. ÚS 247/2025 z 29. apríla 2025 tak, že ústavné sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

27. Z argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu obsahovalo, čo sa týka právneho posúdenia veci, obdobné závery ako v iných veciach konateľ a sťažovateľky, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté (por. bod 26 tohto uznesenia). Ak námietku o neprimeranej výške priznanej tarifnej odmeny podľa vyhlášky opakovane uplatnila aj v predmetnej ústavnej sťažnosti, urobila tak s vedomím, že aj táto môže byť vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená z rovnakých dôvodov, ktoré viedli k odmietnutiu skôr podaných ústavných sťažností. Dá sa tu už do určitej miery hovoriť o bezúčelnom či zjavne bezúspešnom uplatňovaní nároku na ochranu ústavnosti.

28. Z obsahu uznesení označených v bode 26 tohto uznesenia vyplýva, že ústavný súd v rámci posúdenia dôvodnosti ústavných sťažností neopomenul ani v jednom prípade zásadný sťažnostný argument, že trovy právneho zastúpenia sa mali v danom prípade určovať podľa dohodnutej hodinovej sadzby (ktorá bola nižšia ako advokátska tarifa), a nie podľa advokátskej tarify. V bode 31 uznesenia sp. zn. IV. ÚS 10/2023 ústavný súd zrozumiteľne vysvetlil, že „ak bola medzi advokátom a jeho klientom za úkony právnej služby v zmluve dohodnutá hodinová sadzba nižšia, ako je advokátska tarifa, ale pre prípad súdneho konania bola v zmluve medzi klientom a jeho advokátom dohodnutá odmena podľa advokátskej tarify a okresný súd určil trovy právneho zastúpenia v súdnom konaní podľa advokátskej tarify, tento postup nie je možné považovať za ústavne neudržateľný a rozdiel medzi trovami priznanými podľa advokátskej tarify a odmenou podľa dohodnutej hodinovej sadzby nie je bezdôvodným obohatením. Sumy, ktoré boli klientom zaplatené advokátovi vopred podľa zmluvne dohodnutej hodinovej sadzby, ktorá je nižšia ako advokátska tarifa, sú preddavkom na trovy právneho zastúpenia, ktorý je potrebné po priznaní trov právneho zastúpenia súdom podľa advokátskej tarify s klientom vysporiadať.“. Na uvedený prístup ústavný súd primerane nadviazal aj v uznesení sp. zn. III. ÚS 102/2023 (bod 20) a obdobne aj v uznesení sp. zn. III. ÚS 247/2025 (bod 10).

29. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na mandátnu zmluvu o poskytovaní právnych služieb zo 16. januára 2020 predloženú sťažovateľkou aj v tomto konaní, že pre prípad súdneho konania bola v bode 3.5 zmluvy medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom dohodnutá odmena podľa advokátskej tarify v tomto znení: „*v prípade súdnych sporov, resp. rozhodcovských konaní, ktorých účastníkom je alebo bude Mandant, prináležia Mandatárovi ako zástupcovi Mandanta v týchto sporoch trovy právneho zastúpenia priznané súdom, resp. rozhodcovským súdom v rámci náhrady trov konania v zmysle príslušných procesnoprávných predpisov a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. ako tarifná odmena za jednotlivé úkony právnej služby.*“ Ústavný súd pridržiavajúci sa vlastných právnych záverov dodáva, že ani v okolnostiach tejto veci priznaná náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré má sťažovateľka zaplatiť žalobcovi na základe vyhlášky, nenesie žiadne prvky svojvôle, z ktorej by bolo možno vyvodiť porušenie ústavných práv sťažovateľky. Vo veci sťažovateľky neidentifikoval žiaden dôvod na to, aby namiesto vyhlášky boli trovy právneho zastúpenia žalovaného mesta určené podľa dojednania v zmluve o poskytovaní právnych služieb medzi mestom a jeho advokátom.

30. Ústavný súd sa v odôvodnení uznesenia sp. zn. III. ÚS 102/2023 náležite vysporiadal s právnym názorom vysloveným v náleze sp. zn. III. ÚS 114/2017, pričom z kontextu tohto odôvodnenia vyplýva, že nevzhladol dôvod analogického použitia tohto nálezu na vec sťažovateľa. Odôvodnenie uznesenia sp. zn. III. ÚS 247/2025 poskytuje v bode 11 odpoveď aj na sťažnostný

argument o možnom predvídaní určenia výšky náhrady podľa zverejnenej zmluvy tak, že ústavný súd (okrem iného) poukázal na zaužívanú súdnu prax akceptujúcu vyhlášku ako normatívny nástroj určovania náhrady trov právneho zastúpenia.

31. Na základe uvedených skutočností ústavný súd neidentifikoval žiaden skutkový či právny dôvod v tejto prejednávanej veci odchýliť sa od svojich skôr prijatých záverov vyslovených v uzneseniach označených v bode 26 tohto uznesenia.

32. Po oboznámení sa s napadnutým uznesením ústavný súd zistil, že okresný súd bez ďalšieho uvedené dôvody v bodoch 11.3 až 11.3.4 takmer doslovne „kopíroval“ z bodov 15 až 17 uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 102/2023. Uvedená štruktúra posudzovanej časti napadnutého uznesenia okresného súdu preto nie je v tomto smere ukážková. Pre lepšiu presvedčivosť tohto uznesenia okresný súd mohol poskytnúť podrobnejšie a najmä adresnejšie odpovede na námietky sťažovateľky v jej sťažnosti. Tento nedostatok však nedosahuje dostatočnú intenzitu na odôvodnenie kasačnej intervencie ústavného súdu, najmä pokiaľ závery v nich vyslovené sú ústavne udržateľné a vzhľadom na konkrétne okolnosti veci aj priliehavé.

33. Takisto samotná skutočnosť v súvislosti s účelnosťou trov právneho zastúpenia mesta ako subjektu verejného práva, ktorý sa rozhodol právne zastúpiť advokátom, v danom prípade nemôže bez ďalšieho relevantného namietania viesť k záveru o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia. Ústavný súd sa už skôr a opakovane vyjadril k rozhodnutiu štátneho orgánu konajúceho v mene štátu v súdnom spore zastúpiť advokátom (a nie vlastným zamestnancom s právnym vzdelaním) tak, že zo svojej pozície súdneho orgánu ochrany ústavnosti nepovažuje za vhodné hodnotiť dôvodnosť a nevyhnutnosť potreby tohto rozhodnutia. K tejto problematike ďalej uviedol: «do takéhoto rozhodnutia vstupuje viacero okolností vyplývajúcich z faktických organizačných a ekonomických pomerov toho-ktorého štátneho orgánu. O týchto pomeroch majú (resp. za bežných podmienok by mali mať) najlepšiu vedomosť osoby konajúce v ich mene, ktoré v konečnom dôsledku nesú manažérsku, resp. inú právnu zodpovednosť za rozhodnutia. Ak štát vystupuje ako „každý“, teda v súkromnoprávných vzťahoch, patrí mu právo na právnu pomoc zaručené v čl. 47 ods. 3 ústavy. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania. Nie je vopred vylúčené, že v takýchto prípadoch zverenie zastupovania advokátovi môže byť v konečnom dôsledku hospodárnejšie a starostlivejšie voči štátu, keďže advokát je na rozdiel od „právneho odboru“ schopný poskytovať právne služby so širšie koncipovanou zodpovednosťou za spôsobenú škodu (na rozdiel od štátneho zamestnanca, ktorého zodpovednosť je podstatne obmedzená, porov. § 166 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)» (IV. ÚS 284/2023, I. ÚS 509/2025, I. ÚS 168/2026, I. ÚS 208/2026).

34. Na tom nič nemení ani judikatúra Ústavného súdu Českej republiky a v nej prezentovaný odlišný postoj k predmetnej problematike, ktorá nie je súčasťou sústavy súdov v Slovenskej republike a ani medzinárodným súdom, ktorého judikatúra by bola pre slovenské súdy záväzná, hoci môže predstavovať pre slovenské súdy inšpiráciu pri výklade slovenského práva za predpokladu, že ide o rovnaké právne úpravy konkrétnych právnych inštitútov. Avšak vzhľadom na jej nezáväznosť nemajú slovenské súdy (bez ďalšieho) povinnosť prihliadať na rozhodnutia českých súdnych autorít. Ústavný súd ako dostatočný podklad na rozhodnutie v tejto veci vníma

vlastnú rozhodovaciu činnosť uvedenú v odôvodnení tohto uznesenia, ktorá preukazuje, že sa od svojich záverov neodkláňa.

35. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd hodnotí, že medzi napadnutým uznesením a obsahom označených práv neexistuje príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Z tohto dôvodu ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu